

Díl první: Veřejná zeleň

Satelitní osady vznikající na okrajích měst, vsí nebo uprostřed polí jsou místy s největší koncentrací nově zakládaných zahrad. Jejich majitelé často bývají lidé, kteří si pořídili svůj první dům a získávají první zkušenosti se zahradničením. V novém seriálu se pokusíme popsat nejčastější zahradnická úskalí, na která lze v satelitních osadách narazit, zkusíme nabídnout jiná než běžně využívaná řešení.

Začneme tím, co ovlivní první dojem, když do nově založené osady vstoupíme – a to veřejnými prostranstvími. Ta často zajímají budoucí majitele domů a zahrad nejméně, ovšem právě ta se budou na kvalitě života v osadě významně spolupodílet a nemovitost mohou značně zhodnotit, nebo znehodnotit.

Ve chvíli, kdy zvažujeme koupi pozemku nebo domu v nově vznikající osadě, neměli bychom existenci, nebo častěji neexistenci veřejných prostranství přehlížet. Již šířka budoucích cest často napoví, že vznikající developerský projekt nejen že nepočítá s obecní zelení, ale nepočítá například ani se vznikem chodníků. Tam, kde stojí na prvním místě jen bezohledný zisk, se pak často stane, že místo i po desetiletích připomíná spíše nouzovou zástavbu krizových let než běžné lidské sídlo.

Dalším častým jevem bývají úzké pruhy před ploty zahrad, které mají patrně právě onu obecní zeleň nahradit. Jak je ze snímku patrné, jsou v místě, kde bychom čekali chybějící chodník. Důvod je jasný – chodník ani obecní zeleň nelze nikomu prodat, jsou to naopak plochy, kterých se pak budou muset na své náklady ujmout přílehlé obce. Současně jsou to ale plochy, které by učinily z nově vzniklé osady přijatelnější místo pro život.

Jak to s těmito pruhy dopadá, je možné vidět téměř v každém satelitu. Někteří majitelé přílehlých zahrad je nechávají zarůstat plevelem, jiní se je snaží různými způsoby zkrášlit. A jak už to tak bývá, každý podle svého vkusu, z čehož ve výsledku vzniká nesourodý mix, který bohužel nakonec umocní pocit roztržitého a vykořenění.

inzerce

SADOVNICKÁ PROJEKCE

software pro navrhování zahrad a parků

Půdorys • Prostorová zobrazení • Simulace růstu
Zobrazení stínů • Terén • Snadné ovládání

Profesionální i zahrádkářská verze

Podrobnosti na www.sadovnicka-projekce.cz

Nejsou tím vinni ti, co se snaží pro své okolí něco udělat, na vině je nevhodná koncepce celku. První problém vznikl hned při nevhodném urbanistickém zpracování, kdy osada navíc často smyslně nenavazuje na přilehlou obec, druhý pak tím, že zelení nebyl vyhrazen dostatečný prostor a nebyla navržena jako celek. Jednotná koncepce zeleně, jak je naznačeno na skice, by pozitivně ovlivnila vzhled a veřejný prostor nových osad.

Osad, kde byly plochy pro veřejnou zeleň navrženy a realizovány hned v začátku, je stále poměrně málo, rozdíl v atmosféře je přitom zásadní. Pokud tedy teprve stojíte před rozhodnutím, kde pozemek nebo dům zakoupit, je dobré věnovat pozornost prostředí, ve kterém se bude váš budoucí život odehrávat. V místě, kde je počítáno například s uličním stromořadím, s dětským hřištěm, náměstíčkem nebo parkem, bude život váš i va-

ších sousedů nesrovnatelně kvalitnější a vaše nemovitost nebude ztrácet na hodnotě. Pokud již žijete v místě, kde byla tato otázka v začátku zanedbána, zkuste společně s obcí napravit, co se dá – zajistit návrh a realizaci jednotné koncepce zeleně.

V neposlední řadě jsou to obce, které by měly trvat na tom, aby satelity vyrůstající v jejich okolí, přirozeně navazovaly na původní obce, disponovaly zřejmými urbanistickými kvalitami, a to i v zájmu svých původních obyvatel, jejichž nemovitosti bývají nekvalitní koncepcí zástavby v okolí rovněž znehodnoceny. Závěrem připomeňme, že každá zeleň žádá náležitou péči, tedy i ta obecní. Bez ní je i ten nevydařenější záměr odsouzen k neúspěchu.

Jana Kolková Rydvalová, Petr Kolka

Foto a kresba autoři

Co vysazovat na venkově

V rámci čtyřletého projektu *Lokální identita zeleně ve venkovských sídlech* podpořeného Ministerstvem zemědělství se povedlo vydat několik publikací, které se zabývají vhodnými výsadbami bylin i dřevin pro venkov. Tým pracovníků z Výzkumného ústavu Silva Taroucy, Mendelovy a Karlovy univerzity velice podrobně zpracoval výskyt okrasných bylin, dřevin a starých ovocných odrůd ve třech rozdílných regionech v České republice – v **Moravském krasu**, **Českém středohoří** a na území **Společenství obcí Čertovo břemeno** (Táborsko). Zde byly kromě samotných rostlin zhodnoceny také vlivy historické, demografické, krajinářské, vlivy okolní vegetace a místní specifika. Na těchto podkladech pak vznikly publikace, které doporučují vhodné druhy dřevin a bylin pro výsadbu v daném regionu, podporující jedinečnost místa a místní charakter.

Mimo tyto tři publikace byla ještě vydána publikace čtvrtá (**Metodika pro výběr vhodných druhů dřevin a bylin pro venkovská sídla**), shrnující postupy pro monitoring zeleně a přístupu pro mapování dalších regionů, včetně mnoha možných zdrojů relevantních informací. Je zde přehledně srovnán široký sortiment vhodných dřevin, trvalek, dvouletků, letniček, cibulnatých a hlíznatých rostlin. Přínosem jsou také tabulky vhodných starých odrůd ovocných dřevin pro různá využití, seznamy více autorů zabývajících se tímto tématem i seznamy rostlin vyskytujících se na venkově v současnosti. Uvedeny jsou zde také obecné principy pro výběr vhodných druhů. Publikace ocení zahradní architekti, starostové menších obcí, správci zeleně, pracovníci zabývající se zelení v CHKO, NP, zahradníci i milovníci květin a zahradničení. Publikace ze třech mapovaných regionů v tištěné formě si lze na dobírku objednat v knihovně VÚKOZ, v.v.i., v Průhoncích (dostalkova@vukoz.cz), příjemce platí pouze dobírku a režijní náklady na zaslání. Čtvrtá publikace je k dostání tamtéž za cenu 195 Kč a cenu dobírky. Publikace jsou vytištěny pouze v malém nákladu, jejich úplná verze je k volnému stažení na webu: www.venkovskazelen.cz

Za tým autorů **Adam Baroš**